

1989. november 20. - **A tavalyi esztendő egyik nyári napján szokatlan, nem mindennapos események szakították meg a komáromi cigánytelep nyugalma**

A furcsa látogatók orvosok voltak, pontosabban kutatóorvosok, akik az Országos Közegészségügyi Intézetből érkeztek. Az említett kiszállás előtt Tatabányán találtak összekötő kapcsolatra, egy fiatalember személyében, aki cigány lévén ismerte a komáromi telep lakóit, és a vendégeket hajlandó is volt oda elkalauzolni. A fiúnak azt mondták, hogy az intézet dolgozói a cigányság egészségi állapotát vizsgálják, különös tekintettel az epilepszia egy igen ritkán megnyilvánuló fajtájára. A népen segíteni vágyó fiatalember örömmel vállalta a közreműködést, mert azt hitte, hogy ezzel segíteni tud a cigány kisebbségen.

Első alkalommal a kijelölt személyektől vért vettek. Ez egyeseknek sehogy sem tetszett, de mások igyekeztek őket meggyőzni a vizsgálat esetleges hasznosságáról. Második alkalommal nem vért, hanem ujj-, illetve tenyérlenymatot gyűjtöttek a szakemberek. A hír gyorsan felröppent a telepen: a cigányokat nyilvántartásba veszik, egyesek arra gondoltak, hogy hamarosan a cigányság deportálása következik. Mások azon a véleményen voltak, hogy ezek az adatok a cigány kisebbség másodrangúságának tudományos bizonyításához szükségeltetnek. Elbeszéléseik szerint többüket kényszerítették arra, hogy alávegyék magukat a vizsgálatnak, másoknak pedig szociális segítséget ígértek, ha engedelmessé válnak. Ezt később valóban megkapták. Mindenesetre az események erőteljes pánikot és lincshangulatot váltottak ki a telepen, a segítő szándékú fiatalembert a cigányság árulójának kiáltották ki, s többen megfenyegették. A fiút annyira megrázta az eset, hogy a mai napig sem tudta azt magában feldolgozni.

Az elmúlt napokban ismét jelentkezett az OKI. Folytatni szeretnék a megkezdett kutatásokat, de ezúttal nem várt kemény ellenállásba ütköztek. Időközben megalakult Tatabányán a Phralipe független cigányszervezet helyi csoportja. A szervezet vezetői már konkrétabb kérdéseket tettek fel a kutatással kapcsolatban. Napvilágra került az, hogy a kutatást a Szociális és Egészségügyi Minisztérium (SZEM), valamint az Országos Cigány Tanács támogatja. A magyarországihoz hasonló kutatásokat Európán belül Finnországban is végeznek. Az egyik vezető hazai kutató elmondta, hogy az első eredményeket a nyugati szaklapok már közölték, ugyanis az ottani szakembereket jobban érdeklik a magyarországi cigányok egészségi állapotáról közölt adatok, mint az itthoniakat.

Még mielőtt valaki azt hinné, hogy kétségeim lennének a fent említett kutatás jogszerűségéről és hasznosságáról, kijelentem, nincsenek kétségeim akkor, ha a kutatás tudományos célját, módszereit és az eredményeket Magyarországon is nyilvánosságra hozzák, valamint a telep lakóit hitelesen tájékoztatják, s betartják a részvétel önkéntességének elvét. De az érintett személyek nem érezhetik magukat kísérteti alanyoknak, s nem retteghetnek kiszámíthatatlan következményektől. **Bencsik János**, Tatabánya

A szerkesztőség is érdeklődve várja a rejtélyes kutatásról szóló tudományos beszámolót, amely bizonyára fényt derít arra is, hogy miként függ össze az ujjlenyomat az egészségi állapottal.

A Szerk.